

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2023-459

12.6.2023

If Skadeforsikring NUF

Ulykke

Påkjørsel – fotgjenger – grov uaktsom – avkortningsgrad – reklamert uten ugrunnet opphold – fal. §§ 13-9 og 13-13

Forsikrede gikk av en buss og krysset veien, da hun ble påkjørt av en bil som kom i motgående kjørefelt. Hun ble kastet flere meter ut i grøften og fikk bruddskader. Forsikrede måtte krysse begge kjørefelt for å komme seg bort fra bussholdeplassen. Det var ikke gangfelt der, og fartsgrensen var 70 km/t. Skadevolder ble oppmerksom på forsikrede da hun var omtrent 20 meter unna og befant seg på midtstripen på vei over. Skadevolder hadde ikke for høy fart, strekningen var lang og rett, og det var god sikt i begge retninger. Vitneutsagn bekreftet skadevolders versjon om at forsikrede kom i rask gange eller løpende ut i veien, og at skadevolder bremsset etter beste evne etter at han ble oppmerksom på henne. Politiet testet ikke skadevolder for ruspåvirkning, og det var heller ikke foretatt undersøkelser som ga holdepunkter for at skadevolder var distraheret av mobil før påkjørselen. Den nærmere årsaken til hvorfor forsikrede ikke ble sett på et tidligere tidspunkt av skadevolder, var uklar. Politiet henla straffesaken mot skadevolder. Forsikrede meldte kravet til foretaket 8.10.21. Politiets saksdokumenter ble oversendt foretaket 25.11.21. Den 21.12.21 avkortet foretaket forsikredes krav med 50 %. Saken reiste spørsmål om forsikrede grovt uaktsomt hadde fremkalt forsikringstilfellet, og i så fall hvor mye foretaket kunne avkorte kravet med. Også spørsmål om foretaket hadde reklamert uten ugrunnet opphold. Etter en konkret vurdering av bevisene i saken kunne nemnda ikke se noen annen forklaring på ulykkeshendelsen enn at forsikrede ikke så seg tilstrekkelig for før hun gikk ut i veien. Forsikrede hadde grovt uaktsomt forårsaket ulykken. Slik saken var opplyst uttalte nemnda at avkortningen maksimalt kunne være på 50 %, og bemerket at var begrenset med informasjon om hvilke varige skader forsikrede hadde blitt påført. Nemnda bemerket ellers at foretaket hadde gitt beskjed om sitt standpunkt uten ugrunnet opphold. Foretaket ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede ble påkjørt da hun krysset en europavei i september 2021 rundt klokken 09:50. Før påkjørselen hadde forsikrede gått av bussen. For å komme vekk fra bussholdeplassen, måtte hun krysse veien. Hun hadde på tidspunktet ulykkesforsikring i foretaket.

I henhold til inkomstjournalen fra sykehuset datert 13.9.21, ble forsikrede blant annet påført brudd i en ryggstøylevirvel, tverrtaggbrudd, leggbrudd og fraktur i venstre sacrum. Hun fikk også et større skrubbsår på venstre side av kroppen.

Skadevolder, som kom kjørende i retning (...), ble avhørt av politiet samme dag:

(...) Han så ei dame som løp rett ut i veibanen, mistenkte traff henne på høyre side foran på bilen. Mistenkte bremsset helt inn, men klarte ikke å stoppe og traff da damen. Mistenkte satt og fulgte med rett frem, og slik som mistenkte husker så var det ikke så mye trafikk. Det var normal trafikk.

Mistenkte så damen ca. 20 meter før han kjørte på henne, men det kan ha vært litt mindre også.

Mistenkte så at hun kom veldig fort ut i veibanen.

Mistenkte husker ikke om det sto en buss på andre siden av veien.

Mistenkte husket ikke hvor fort han kjørte, men han pleier ikke å kjøre fort da han kjører mye med kunder.

(...)

Mistenkte forklarte på nytt at hun kom veldig fort, og mistenkte trodde at hun skulle stoppe midt i veibanen men hun begynte plutselig å løpe. Damen løp i høye hæler, så det gikk ikke veldig fort. Mistenkte bremsset ned så fort han så damen. Mistenkte så at hun prøvde, og mistenkte bremsset men det ble kollisjon.

Mistenkte erkjenner å ha kjørt på damen på E(...) den dagen, men mener at han ikke har noe skyld i ulykken.

Vitnet Z., som kjørte bilen bak skadevolder, ble avhørt på telefon av politiet 13.9.21. Fra avhøret siteres:

(...) Vitne lå rett bak mistenkte som kjørte på fornærmede. Vitne la merke til at det stod en buss på busslomma i motgående kjørefelt, retning (...), bussen skulle til å legge seg ut i kjørebanen. Plutselig ser vitne at det kommer en skygge fra siden, rett bak den aktuelle bussen, løpende ut i vegbanen. Mistenkte som kjørte foran vitnet treffer da fornærmede slik at hun føyk ut i grøftekant.

Vitnet sa at fornærmede kom ut fra intet. Vitnet mente at mistenkte ikke hadde sjans til å unngå ulykken eller stanse. Det er vanskelig for vitne å anslå hva slags hastighet mistenkte hadde da ulykken inntraff, men han anslår en hastighet på ca. 40 km/t. Vitne så at mistenkte rakk å bremse litt rett forut for ulykken, vitnet så bremselysene på bilen til mistenkte.

Vitnet anslår at rett forut for ulykken så kjørte de i rundt 55-60 km/t og vitnet tror han lå ca. 20-25 meter bak mistenkte.

Vitnet presiserte for rapportskriver at mistenkte ikke hadde sjanse til å stoppe for fornærmede. Vitnet mener at mistenkte er helt uten skyld og at fornærmede kom ut fra ingenting.

En avis skrev en artikkel om hendelsen samme dato. Der fremgikk blant annet at forsikrede ifølge operasjonsleder i politiet "kom løpende ut i veien bak en buss". Videre opplyste operasjonslederen ifølge artikkelen at "fører av bilen ikke hadde mulighet til å stoppe for å avverge ulykken" og at skadevolders bil kom "i lav hastighet". Operasjonsleder la til at forsikrede hadde løpt "omtrent rett på bilen" på et sted hvor det "det ikke er naturlig å krysse veien".

I politidokumentet "Anmeldelse av vegtrafikkulykke" datert 15.9.21, ble det vist til at fartsgrensen på stedet var 80 km/t. Riktig fartsgrense er 70 km/t. I anmeldelsen ble det videre beskrevet god sikt og opphold med tørr og bar vei. Det ble videre vist til at skadevolders bil hadde "mindre materielle skader i front på høyre side av panseret". Politibetjenten som skrev anmeldelsesdokumentet snakket også med flere vitner etter hendelsen. Fra gjengivelsen av samtalen med vitne X. siteres:

(...) Han forklarte at han og søstera hans hadde kommet kjørende på (...) retning (...). Han anslo at han var ca. 50 meter unna da ulykken inntraff. Han forklarte at han så ikke selve foranledningen til ulykken, men at en dame kom ut fra intet midt i vegbanen og ble truffet av en bil som kjørte retning (...). I følge vitne X., mente han at bilen hadde ganske lav hastighet da den traff personen. (...)

Videre siteres fra gjengivelsen av samtalen med vitne Z.:

(...) Z. var veldig tydelig på at mistenkte var helt uten skyld og at fornærmede hadde kommet ut fra intet midt i vegbanen. Han mente at mistenkte ikke hadde sjans til å stoppe helt opp for fornærmede.

På bakgrunn av funnene på stedet og samtalene politibetjenten hadde hatt med involverte på stedet, beskrev politibetjenten dette hendelsesforløpet:

(...) Fornærmede skulle på jobbintervju og hadde hastverk. Fornærmede hadde gått av bussen retning (...) på busslomma ved (...) (...). Fornærmede hadde deretter løpt bak bussen og forsøkt å krysse vegbanen. Enhet A kom kjørende retning (...) og forsøkte å stanse, men rakk ikke å stanse før han traff fornærmede med fronten av bilen sin. Fornærmede "fløy/spratt" 4-5 meter bilen og landet i grøftekant foran busslomma retning (...).

I følge vitner på stedet hadde ikke enhet A sjans til å unngå å kjøre på kvinnen, ettersom hun kom veldig brått på.

Illustrasjonsmappen i politidokumentene viste at strekningen forsikrede ble påkjørt var en lang rett strekning. Fra bussholdeplassene var det god sikt begge veier.

Forsikrede ble deretter avhørt av politiet 7.10.21. Ifølge avhøret forklarte forsikrede at hun etter å ha gått av bussen først sjekket om det var et gangfelt eller en undergang hun kunne krysse veien på. Videre siteres fra avhøret:

(...) Det fremstod som tryggest å krysse veien lengst bak i busslommen, og dette var også tegnet opp på (...) sin nettside. Hun gikk lengst bak i busslommen. Hun så om det var mulig å gå enda lenger bak, men der var det en grøft ned og ikke mulig å gå. Hun gikk bak i busslommen og så til venstre og til høyre og så til venstre igjen. Da hun ikke så noen bil til høyre og bilen til venstre var langt nok unna begynte hun å gå. Da hun omtrent var ved den gule stripen merket hun noe mørkt som kom mot henne i høy fart. Hun hørte et smell, en lyd og så så hun noe hvitt, og trodde hun var død. (...)

På spørsmål om hun observerte hvordan trafikken var svarer hun at hun så på bilene og hvor det ville være best å gå over. Det var ikke kø, men det var en jevn strøm av biler på veien. (...) På spørsmål om hun husker om bussen hadde kjørt eller fortsatt stod på busslommen da hun skulle krysse svarer hun at hun ikke husker.

Senere i avhøret gjentok forsikrede at hun så til sidene før hun krysset veien og at det "kom ingen bil fra høyre og bilen hun så til venstre var langt nok unna". Hun forklarte videre at hun krysset veien i gangtempo, at hun ikke gikk rett ut i veien bak bussen og at hun verken hadde ørepropper i ørene eller mobilen i hånden da hun krysset veien. Hva gjaldt plasseringen hennes i veien under og etter påkjørselen siteres:

(...) Hun mener hun hadde kommet seg ut av det venstre kjørefeltet da hun ble truffet. Hun var enten ved gulstripen eller litt over i det høyre kjørefeltet. Det mørke kom mot henne fra høyre side. (...) På spørsmål om hvor hun var i veibanen etter at hun hadde blitt truffet svarer hun at hun (...) ikke var i veibanen. (...)

Under avhøret fikk forsikrede opplyst at skadevolder hadde forklart at hun kom veldig fort ut i veibanen og at han umiddelbart hadde tråkket bremsen helt inn. Til dette bemerket forsikrede blant annet at dersom hun hadde kommet så fort ut i veibanen, så burde skadevolder ha sett henne krysse venstre felt. Forsikrede forklarte videre til politiet at hun som følge av påkjørselen hadde fått brudd i begge leggbeina, kul i hodet, sannsynligvis en hjernerystelse, skade i venstre tommel, et "gigantisk" skrubbsår på venstre side, brudd i ryggen og tverrtaggene i ryggen, samt brudd i bekkenet.

Skaden ble meldt til foretaket 8.10.21. Forsikrede skrev da at hun hadde blitt påkjørt av en bil, da hun skulle "krysse veien fra busslomme til gangvei".

Forsikringsforetaket ba om utlån av politidokumentene 12.10.21.

Vitne X., som kjørte sammen med søsteren sin i retning (...) på ulykkestidspunktet, ble avhørt av politiet 14.10.21. Vitnet forklarte:

(...) Når de nærmer seg (...) ser vitne en dame blir truffet av en sort (...). Vitne tror hun blir truffet i baksiden eller rumpa. Vitne så ikke hendelsen før hun ble truffet. (...)

Når vitne så hun ble truffet var han ca. 30 meter unna hendelsen.

(...)

Vitne vet ikke hvor fort mistenkte kjørte, men tror ikke han kjørte så fort i det bilen traff fornærmede fordi den stanset få meter etter de traff hverandre. Fornærmede vet ikke men tror bilen stanset 4-5 meter etter de traff hverandre.

(...)

Vitne reagerer på at mistenkte sto i telefonen så raskt ettersom vitne selv var i kontakt med 113 etter 30-40 sekunder. Vitne regner med mistenkte var i telefon med 113. Vitne forklarer at ha ikke så mistenkte legge på telefonen. Vitne forklarer at mistenkte var velig raskt ute av bilen og var allerede i telefonen da. Det er mulig han snakket med 113, men det kan være interessant for politiet å undersøke om mistenkte var i telefonen på ulykkestidspunktet.

(...)

Vitne forklarer at det er en belastet vei og at det var mye trafikk nordover når ulykken skjedde.

Vitne legger til at når han kjørte på (...) så han en buss 300-400 meter foran seg. Når hans søster hadde sagt at fornærmede kom fra en buss skjønte han at fornærmede må ha kommet fra den bussen. Vitne så ikke den bussen ved ulykkesstedet.

Ifølge påtegningsark datert 15.10.21, sendte politiet politidokumentene i saken til If 15.10.21. Foretaket har i brev av 2.12.22 opplyst at det ikke mottok noen dokumenter fra politiet denne datoen.

Saken mot skadevolder ble deretter henlagt av politiet, jf. brev av 15.10.21. Forsikrede klaget på politiets henleggelse i e-post av 21.10.21. Utfyllende klage til politiet ble gitt i brev av 3.11.21. Bistandsadvokaten til forsikrede pekte da på at etterforskningen hadde vært mangelfull. Dette ble blant annet begrunnet med at politiet for eksempel ikke hadde testet skadevolder for promille eller undersøkt nærmere om han hadde brukt mobil under hendelsen.

Klagen over politiets henleggelse ble ikke tatt til følge, jf. påtegningsark datert 9.11.21.

Foretaket ba politiet på nytt om utlån av politidokumentene 25.11.21. Politiet oversendte dokumentene senere samme dag. Foretaket avkortet deretter forsikres krav med 50 % i e-post av 21.12.21.

Statsadvokaten omgjorde politiets henleggelse 10.1.22. Det ble begrunnet med at det blant annet var uklart når skadevolder oppdaget forsikrede i veibanen. Ifølge omgjøringsvedtaket var det også ønskelig å for eksempel klarlegge skadevolders eventuelle mobilbruk.

Forsikrede klaget på foretakets avkortning på 50 % i e-post av 21.1.22. Forsikrede skrev da også nærmere om hennes skadeforløp:

(...) Påkjørselen påførte meg så omfattende og alvorlige bruddskader at jeg ble overført fra nærmeste sykehus til (...) (spesialistsykehus), der jeg gjennomgikk to lange operasjoner. Jeg tilbragte nær fem uker på sykehus og rehabiliteringsinstitusjon etter påkjørselen, og er fortsatt 100% sykmeldt over fire måneder etter.
(...)

Foretaket fastholdt deretter tidligere avkortning på 50 % i e-post av 7.3.22.

Vitne Y., som satt i bilen med broren, ble avhørt over telefon 21.3.22. Hun forklarte at "Plutselig, i motsatt kjørefelt for dem, var det en dame som blei kastet opp i lufta" og landet i grøfta. Vitnet forklarte at hun ikke hadde sett forsikrede gå av bussen eller løpe over veien, men at hun først så henne da hun ble truffet av bilen. På bakgrunn av dette antok vitnet at forsikrede hadde løpt ut i veien foran bussen. Vitnet forklarte likevel at hun ikke husket å ha sett bussen eller hvor den var da forsikrede ble påkjørt. Hun opplyste videre til politiet at forsikrede var "nesten helt over det andre kjørefeltet" da hun ble truffet. Vitnet trodde ikke forsikrede hadde gått ut i veien bak bussen. Hun presiserte deretter at hun ikke husket om det var noen buss i busslommen. Dersom det ikke var noen buss der, mente hun skadevolder burde ha sett forsikrede da hun krysset veien. Motsatt forklarte vitnet at dersom bussen var der, ville den fort ha vært til hinder for sikten til skadevolder. Vitnet forklarte seg også nærmere rundt skadevolders opptreden etter påkjørselen:

(...)

Sjåføren hadde blitt sittende en stund i bilen. Han satt da i telefonen. Hun veit ikke om han hadde sittet i telefon da han kjørte på damen.

Vitne ønsket å legge til at mannen som hadde kjørt på damen, etter hvert hadde kommet ut av bilen sin. Han hadde da stått mer eller mindre ved siden av sin egen bil. Hun tror han sto og pratet i telefonen. Hun sa at han ikke hadde kommet bort til den skadde dama.

(...)

Vitne hadde snakket raskt med sjåføren. Han hadde sagt at det ikke var hans skyld at kollisjonen skjedde. Han hadde ikke sagt noe om årsaken til kollisjonen. (...)

Skadevolder ble avhørt på nytt 28.3.22. Han gjentok da at forsikrede "plutselig" hadde kommet ut i veien og at han ikke klarte å bremse nok til å unngå å treffe henne. Dette gjentok han flere ganger under avhøret. Han forklarte i tillegg at han "hadde sett henne, og hun hadde bare fortsatt over veien". Videre siteres fra avhøret:

(...) Sett i forhold til hvordan bilen han står parkert på bildene, sa han at han mest sannsynlig har kjørt litt ut mot kanten på veien for å unngå henne. Han pleier ikke å føre bilen slik i kjørefeltet. Han ligger alltid midt i feltet når han kjører.

(...)

Mistenkte ble spurt hvor fornærmede var i kjørebanelen da han oppdaget henne. (...) Han klarer ikke å huske hvor i veien fornærmede var, da han blei oppmerksom på henne. Han hadde kikket rett frem da han kjørte. Han har kjørt bil i mange år. Han mener hun må ha gått over veien nære en annen bil som kjørte i motsatt kjørefelt, for han kan ikke huske å han sett henne krysse det motsatte kjørefeltet, før han traff henne i sitt eget kjørefelt. Hun kom veldig raskt på han.

(...) Han sa at han hadde truffet henne mer midt på bilen om han selv ikke hadde bremsset opp. Han husker at det han blei skjøvet fremover i selen da han bremsset og han husker lyden da han bremsset. Han gjorde sitt beste.

(...)

På spørsmål om han huske noen buss på stedet, sa han nei. Han klarer ikke å huske det.

På spørsmål om hvorfor skadevolder ikke klarte å stanse hvis han så forsikrede rundt 20 meter før påkjørselen, forklarte han at avstanden "kanskje var kortere enn det han hadde sagt til politiet". Han forklarte videre at forsikrede ikke gjorde tegn til å stoppe da han oppdaget henne og at hun holdt jevn fart over veien. Skadevolder forklarte videre at han trodde og mente forsikrede burde stoppet opp midt i veibanen. Han uttalte også at han ikke kunne hatt særlig stor fart, ettersom det ikke var noen bremsespor etter bilen.

Skadevolder ble deretter bedt om å forklare sitt forhold til mobilbruk under kjøring:

(...) Han sa han har handsfree med høyttaler i bilen når han kjører. Alle bilene deres har det. Han har ikke for vane å holde på med telefonen sin under kjøring. Det er ikke lov i firmaet.

Mistenkte ble spurt om han hadde brukt mobilen rett forutfor ulykken. Han sa at han ikke hadde brukt telefonen sin rett før ulykka. Han blei også spurt om det var noe annet som kunne ha fanget hans oppmerksomhet inne i bilen eller på utsiden. Han sa det ikke var noe annet som hadde tatt oppmerksomheten hans vekk fra veien.

(...)

Mistenkte ble gjort kjent med at vitne hadde sett mistenkte komme ut av bilen med en mobiltelefon i hånda som han holdt mot øret. Han satt ikke i telefonen da han kjørte bilen og ulykka skjedde. Mistenkte sa at han ikke husker at han snakket i telefonen da han gikk ut av bilen sin. Han mener at han ringte da han var på utsiden av bilen. Han hadde ringt ambulanse etter ulykka, men fikk det ikke til. Det kan hende det var det han holdt på med da vitne så han. Han sa at han har handsfree i bilen. Det er høyttaler i bilen og den fungerer ikke på utsiden av bilen. Da må han holde telefonen i hånda og prate. Han hadde ikke handsfree-propper til mobilen på det tidspunktet. Han føler det er viktig for han i forhold til det med mobiltelefonen og bruken av det under kjøringen. Han har ikke brukt den da han kjørte bil. Han sa at han hadde snakket mye i telefonen

da han sto på busslomma etter ulykka. Han må ha ringt i det han gikk ut av bilen, det er det han har bilder av i hodet sitt. Han klarer ikke å huske alt.

Saken mot skadevolder ble henlagt igjen av politiet i brev av 21.4.22. Forsikrede klaget på politiets henleggelse i brev av 12.5.22 og 18.5.22. Politiadvokat i (...) fant imidlertid ikke grunnlag for å omgjøre henleggelsen, jf. påtegningsark datert 23.5.22. Forsikredes nye klage over politiets henleggelse førte heller ikke frem, jf. påtegningsark fra statsadvokatembete datert 6.9.22.

I klagen til Finansklagenemnda datert 6.9.22 opplyste forsikrede at påkjørselen påførte henne "multitraume bruddskader i bekken, fot og legg, knusningsskader i ryggvirvel og leggben, skulderskade, hjernerystelse og andre skader". Hun opplyste videre at hun var innlagt på sykehus fra 13.9.21 og fram til 24.9.21. Deretter var hun på et tre ukers langt rehabiliteringsopphold. Hun skrev også at hun var 100 % sykemeldt fram til 14.8.22, 80 % sykemeldt fram til 8.9.22 og fra 9.9.22 har hun ikke kunne jobbet mer enn 40 %.

Forsikrede har i det vesentlige anført at foretaket ikke kan avkorte kravet hennes. Foretaket har bevisbyrden og har ikke sannsynliggjort hendelsesforløpet det har lagt til grunn. Foretaket har kun lagt til grunn forklaringen til ett av de avhørte vitnene. Dette vitnet hadde imidlertid begrenset sikt under hendelsen. Forsikrede hadde videre ikke andre alternativer for å komme seg vekk fra bussholdeplassen, enn å krysse veien. Hun så seg dessuten godt til begge sider uten å se noen biler til høyre for henne og hun ble først påkjørt helt i ytterkanten av høyre kjørefelt. Skadevolder har derimot vært grovt uaktsom. Forsikrede har i den forbindelse vist til at skadevolder enten har sett henne før midtlinjen, men latt være å ta hensyn til henne eller at han ikke har sett henne før hun nesten var over veien på tross av god sikt på en lang rett strekning. I alle tilfeller kunne skadevolder unngått kollisjonen ved å ha bremsset opp eller svingt unna. At påkjørselen skjedde mellom en bussholdeplass og en gangvei, gjør dessuten skadevolders opptreden mer klanderverdig.

Dersom det legges til grunn at forsikrede har handlet grovt uaktsomt, må avkortningen på 50 % anses urimelig høy. Det må her særlig legges vekt på skadevolders handlemåte. Sakstilfellet i HR-2016-1464-A er dessuten ikke sammenlignbart med forsikredes sak.

Uansett har ikke foretaket reklamert uten ugrunnet opphold etter fal. § 13-13. Dette begrunnes med at foretaket ikke har godtgjort at det trengte mer enn to måneder før det avkortet forsikredes krav. Det fremstår også som mer sannsynlig at foretaket mottok politidokumentene 15.10.21, jf. informasjonen i politidokumentene. Da foretaket mottok politidokumentene, kunne det dessuten først ha varslet om avkortning.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at det kan avkorte forsikredes krav med 50 %, jf. fal. § 13-9. På bakgrunn av vitneforklaringene i saken, må det legges til grunn at forsikrede løp ut i veien rett bak en buss. Etter foretakets vurdering er det uansett overveiende sannsynlig at bussen på en eller annen måte har hindret sikten til både skadevolder og forsikrede. Dette gjelder enten om bussen har stått i busslommen eller om den var på vei ut av sin kjørebane. Foretaket viser her til opplysningene om at forsikrede kom "plutselig" ut i veibanen og at forsikrede heller ikke så skadevolders bil, selv om sikten på stedet var god i begge retninger. Slik saken er opplyst, kan forsikrede ikke ha hatt tilstrekkelig oversikt over trafikken før hun gikk/løp over veien. Sett hen til at det var tale om en trafikkert vei med en fartsgrense på 70 km/t har da forsikrede opptrådt grovt uaktsomt. På bakgrunn av dette mener foretaket forsikredes krav må avkortes med 50 %, jf. også HR-2016-1464-A.

Videre har foretaket reklamert i tide etter fal. § 13-13. Forsikringsforetaket har her vist til at det mottok politidokumentene i saken 25.11.21 og avkortet forsikredes krav 21.12.21.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket kan avkorte forsikredes krav med 50 % under henvisning til at hun grovt uaktsomt fremkalte forsikringstilfellet, jf. fal. § 13-9. Saken reiser også spørsmål om foretaket har reklamert uten ugrunnet opphold, jf. fal. § 13-13.

Nemnda tar først stilling til hvilket faktum som skal legges til grunn. I bevisvurderingen tillegger nemnda tidsnære bevis størst vekt, jf. blant annet Rt-2009-2336A, avsnitt 35. Bevis som er tilkommet senere tillegges mindre vekt, spesielt opplysninger som har tilkommet etter at det oppstod uenighet med foretaket. Dette er i tråd med prinsippene Høyesterett har lagt til grunn for bevisvurderinger, jf. blant annet Rt-1998-1565, og er dessuten et utslag av nemndas skriftlige saksbehandling.

Slik saken er opplyst, finner nemnda at det må legges til grunn at skadevolder først så forsikrede da hun var omtrent 20 meter unna og befant seg på midtstripa på vei over en europavei. Dette støttes av skadevolders forklaringer til politiet og forklaringen til vitnet Y. Videre legger nemnda til grunn at forsikrede kom i rask gange eller løpende ut i veien og at skadevolder bremsset etter beste evne etter at han ble oppmerksom på forsikrede. Dette støttes av skadevolders egen forklaring, samt at et av vitnene opplyste til politiet at skadevolder rakk å bremse litt rett forut for ulykken og at skadevolder ikke hadde sjans til å stoppe for forsikrede. Et annet vitne forklarte dessuten at skadevolder stoppet kun få meter etter kollisjonstidspunktet. På bakgrunn av vitneavhørene legger nemnda videre til grunn at skadevolder kjørte under fartsgrensen før han ble oppmerksom på forsikrede.

Slik nemnda ser det er det ingen holdepunkter for at skadevolder først ble oppmerksom på forsikrede da hun var midt i veien på grunn av uoppmerksomhet, f.eks. på grunn av bruk av mobiltelefon. Både skadevolder og vitnet Z forklarte at forsikrede kom ut fra intet. Ettersom Z, ifølge vitneavhøret, lå 20-25 meter bak skadevolders bil før påkjørselen, er det etter nemndas syn ikke grunnlag å si at vitnets sikt var hindret, slik forsikrede hevder. Utover dette er det uklart hva som er årsaken til at skadevolder først så forsikrede da hun var midt i veien. Avhøret av skadevolder 2.3.22, vitneavhøret av Z og informasjonen fra anmeldelsen i saken inneholder informasjon om at forsikrede kan ha krysset veien bak bussen hun satt på med eller en annen bil. Dette er bestridt av forsikrede. Etter nemndas syn er det nødvendig med muntlige forhandlinger for de ordinære domstolene for å avklare den nærmere årsaken til hvorfor forsikrede ikke ble sett på et tidligere tidspunkt.

Når det gjelder forsikredes opptreden, forklarte hun selv til politiet at hun gikk lengst bak i busslommen og så seg nøye om til venstre og høyre og så til venstre igjen uten å se noen biler til høyre for seg. Hun forklarte også at hun krysset veien i jevn gangfart. Bildene av ulykkesstedet viser at påkjørselen fant sted på en lang og rett strekning, hvor forsikrede hadde god og lang sikt i den retningen skadevolder kom kjørende fra, noe forsikrede selv har bekreftet i klagen til nemnda. Etter en helhetsvurdering av bevisene i saken kan ikke nemnda se noen annen forklaring på hvorfor forsikrede ble truffet av skadevolders bil, enn at hun ikke så seg tilstrekkelig før hun gikk ut i veien.

Spørsmålet blir etter dette om forsikrede på bakgrunn av dette grovt uaktsomt fremkalte forsikringstilfellet, jf. fal. § 13-9.

Fal. § 13-9 første ledd første punktum fastsetter at foretakets ansvar kan settes ned eller falle bort dersom den forsikrede "grovt uaktsomt" har "fremkalt forsikringstilfellet eller økt skadens omfang".

For at en handling eller unnlatelse skal anses som grovt uaktsom, må det etter rettspraksis foreligge et "markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte. Det må dreie seg om en opptreden som er sterkt klanderverdig, hvor vedkommende altså er vesentlig mer å klandre enn hvor det er tale om alminnelig uaktsomhet", jf. Rt-1989-1318. Det må også være årsakssammenheng mellom den grove uaktsomheten og forsikringstilfellet eller mellom den grove uaktsomheten og en økning av skadens omfang.

Foretaket har bevisbyrden for at vilkårene for avkortning er oppfylt, og det er i utgangspunktet tilstrekkelig med alminnelig sannsynlighetsovervekt, jf. HR-2016-2579-A, særlig avsnitt 33. I bevisvurderingen tillegger nemnda her som ellers tidsnære bevis størst vekt.

I rettspraksis er det benyttet en streng aktsomhetsnorm ved kryssing av vei på rødt lys eller utenfor fotgjengerfelt. Nemnda legger til grunn at det ikke uten videre er grovt å krysse en vei uten fotgjengerfelt, men at dette krever spesiell påpasselighet og god oversikt, jf. FinKN-2017-567.

Når det gjelder forsikredes opptreden, må det legges til grunn at hun ikke så seg tilstrekkelig for før hun krysset den trafikkerte europaveien der fartsgrensen var 70 km/t. Å krysse veien i en slik situasjon krever etter nemndas syn krav til spesiell påpasselighet og god oversikt.

Skadepotensialet var stort og stilte økt krav til forsikredes aktsomhet. Slik saken er opplyst er det ingen holdepunkter for at veien skulle være roligere enn vanlig. Nemnda legger videre vekt på at ifølge både skadevolder og et vitne har forsikrede "plutselig" kommet ut i veien, hvilket underbygger at deres sikt var hindret på grunn av kjøretøy som kjørte i den andre retningen. Etter nemndas oppfatning må det anses grovt uaktsomt å krysse en trafikkert europavei bak et kjøretøy uten at man i tilstrekkelig grad forsikrer seg om at det ikke kommer biler i det neste kjørefeltet.

Etter en konkret helhetsvurdering finner nemnda at forsikrede grovt uaktsomt har fremkalt forsikringstilfellet.

Spørsmålet blir da hvor mye foretaket kan avkorte forsikredes krav med etter fal. § 13-9. Dette beror på helhetsvurdering der det skal legges vekt på "skyldgraden, skadeforløpet, (...) hvilken virkning nedsettelse eller bortfall av foretakets ansvar vil få for den som har krav på forsikringen eller for andre personer som er økonomisk avhengige av han eller henne og forholdene ellers".

Det er begrenset med praksis knyttet til avkortningens størrelse etter fal. § 13-9, der en forsikret blir påkjørt under kryssing av en vei. Derimot kan det etter nemndas syn sees hen til praksis som gjelder bilansvarsloven og jernbaneloven, selv om hensynene bak en objektiv ansvarsordning ikke gjør seg gjeldende i aktuelle sak. På denne bakgrunn legger nemnda vekt på at både HR-2016-1464-A (Trikkedommen) og FinKN-2017-166 trekker i retning av at forsikredes krav skal avkortes med 50 % der vedkommende har vært klart uaktsom, mens skadevolder ikke kan bebreides.

Når det kommer til skadeforløpet, er det ikke fremlagt særlig medisinsk dokumentasjon som belyser nærmere hvilken varig medisinsk invaliditet eller eventuelle ervervsmessige uforhet forsikrede vil få etter hendelsen. Alvorlige medisinske følger vil være av stor betydning for avkortningens størrelse, jf. for eksempel FinKN-2016-514. Forsikrede har selv opplyst at hun som følge av skadene etter påkjørselen var 100 % sykemeldt i 11 måneder og hun var på tidspunktet for oversendelse av klagen til Finansklagenemnda 6.9.22 fortsatt 40 % sykemeldt. Dette tilsier at skadeforløpet har vært alvorlig, slik at avkortningens størrelse ikke kan være særlig høy, jf. FinKN-2016-55.

Slik saken er opplyst, og sett hen til tidligere praksis, finner nemnda at det ikke kan avkortes mer enn 50 %. Det er imidlertid vanskelig å si noe mer konkret om avkortningsgrad da det finnes begrenset informasjon om hvilke varige skader forsikrede har blitt påført og om dette vil få

erhvervsmessige konsekvenser også i framtiden.

Nemnda ser avslutningsvis på spørsmålet om foretaket har reklamert uten ugrunnet opphold, jf. fal. § 13-13.

Fal. § 13-13 første ledd fastsetter at foretaket, dersom det vil gjøre gjeldende at det er helt eller delvis fri for ansvar etter en av reglene i kapittel 13, skal gi forsikringstakeren eller den som er berettiget skriftlig beskjed om sitt standpunkt "uten ugrunnet opphold" etter at det ble kjent med det forhold som medfører at reglene kan anvendes. Forsømmer foretaket å gi slik beskjed, følger det av annet ledd at det mister retten til å påberope seg forholdet. Det er lagt til grunn i praksis at rettskilder knyttet til forståelsen av den tilsvarende bestemmelsen i fal. § 4-14, er av relevans for forståelsen av fal. § 13-13.

Det er presisert i forarbeidene at det ikke er nødvendig med "noen øyeblikkelig reklamasjon", men foretaket må få en "rimelig, kort tid til å vurdere om det vil påberope seg et forutsetningsbrudd som det er blitt kjent med", jf. NOU 1983:56 s. 96 og NOU 1987:24 s. 104.

Nemndspraksis har gjennomgående akseptert en total saksbehandlingstid på to–tre måneder fra mottak av skademelding, til avslaget foreligger, jf. FinKN-2021-360. Lenger saksbehandlingstid kan aksepteres hvis det er kontinuerlig aktivitet i saken og de undersøkelsene som foretas må regnes som nødvendige for å avklare avslagsgrunnen nærmere. På den annen side godtas ikke ubegrunnede opphold i saksbehandlingen, jf. FinKN-2018-631 og 2018-577 (begge med 2 ½ måned opphold uten begrunnelse).

I aktuelle sak inntraff ulykken 13.9.21. Skaden ble meldt til foretaket 8.10.21. I henhold til foretakets brev av 2.12.22 ba foretaket om utlån av politidokumenter 12.10.21. Ifølge politidokumentene ble disse oversendt 15.10.21, men foretaket har opplyst at det ikke mottok politidokumentene. Dette støttes også av at foretaket 25.11.21 sendte en ny henvendelse til politiet. Politidokumentene ble deretter oversendt foretaket samme dag. Foretaket avkortet deretter forsikres krav i e-post av 21.12.21. Det viste da til hendelsesforløpet i saken og fal. § 13-9. I e-posten ble forsikrede også orientert om adgangen til å klage saken inn til Finansklagenemnda.

På denne bakgrunn finner nemnda at foretaket har reklamert uten ugrunnet opphold., jf. fal. § 13-13. Foretaket ba om å få oversendt politidokumenter kort tid etter hendelsen og fulgte opp etter kort tid, da det ikke mottok dokumentene. Deretter brukte foretaket i underkant av én måned før det avkortet forsikres krav. Nemnda kan ikke se at det finnes ubegrunnede opphold i saksbehandlingen som medfører at foretakets reklamasjon ikke er i samsvar med de kravene som er oppstilt i retts- og nemndspraksis.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (bransjerepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).